

Verohallinto

VH/3917/00.04.05/2019

Luonnos arvonlisäveroilmoituksen uudeksi tietosisällöksi

Arvonlisäveroilmoituksen tietosisällön uudistaminen

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto arvonlisäveroilmoituksen tietosisällön uudistamisesta. FA esittää lausuntoon seuraavaa:

1 Yleisesti uudistuksesta

Verohallinto on tekemässä päätöstä uudesta arvonlisäveroilmoituksen tietosisällöstä hyvin kiireellisesti. Asiassa korostuu, että päätöstä uudesta tietosisällöstä ollaan tekemässä ilman, että tarkalleen on selvää, mitä kussakin uudessa ilmoituskentässä pitäisi ilmoittaa. Ilmoituksen uudistamisen taustalla ovat osin pyrkimykset saada tietoa ainakin verovalvontaa varten esimerkiksi sellaisista myynneistä tai ostoista, jotka eivät itsessään vaikuta arvonlisäveron määrään.

FA pitää selvänä, että alv-ilmoittamisen uudistamista tulisi tarkastella kiireettömästi ja kokonaisuutena mm. reaaliaikaisen raportoinnin selvittämisen kanssa. Alv-ilmoittamisen uudistaminen tulisi myös tehdä siten, ettei muutoksia jouduttaisi tulevaisuudessa tekemään uudestaan, esimerkiksi toisten alv-järjestelmään kohdistuvien uudistusten takia.

Yleisesti FA huomauttaa, että alan eri toimijoilla on erilaiset lähtökohdat valmistautua uudistukseen. Lausuntoon onkin tätä taustaa vasten koostettu eri toimijoilta saatua palautetta:

2 Veroton myynti (ei vähennysoikeutta)

Eräältä toimijalta olemme saaneet kommentteja, että verottoman myynnin ilmoittamisen osalta on sinänsä selkeää, mitä tässä pitäisi ilmoittaa. Kohta aiheuttaa kuitenkin ongelmia tiedon keräämisessä eri lähdejärjestelmistä. Kohta tulee aiheuttamaan järjestelmämuutoksia useisiin järjestelmiin, koska tiedot tulee pystyä keräämään eri lähdejärjestelmistä SAP:iin, josta ne poimitaan alv-ilmoitukselle. Oma haasteensa aiheutuu verovelvollisuusryhmän sisäisten myyntien eliminoinnista.

Erään vakuutusyhtiön osalta olemme puolestaan saaneet kommentteja, että tulisi tarkentaa hyvin yksityiskohtaisella tasolla, mitä kohdassa on tarkoitus ilmoittaa vakuutuspalvelujen osalta. Käytännössä on nähty erittäin haastavaksi ilmoittaa tässä kohdassa oikea luku verokausittain ja kerätä luotettava dokumentointi luvun tueksi. Vakuutusyhtiöillä ei ole liikevaihtoa tuloslaskelmalla, joten verottomien myyntien sisältö tulee määritellä selkeästi vakuutusyhtiöiden tuloslaskelmakaavan avulla. Lisäksi Verohallinnon tulee määritellä, mikä on vakuutusmaksujen osalta oikea verokausi, sillä vakuutusmaksuja ei kirjata lasku- tai maksuperusteisesti.

Yleisesti FA huomauttaa, että rahoitus- ja vakuutuspalvelujen verottoman myynnin ilmoittamiseen voi sisältyä tulkinnanvaraisuutta sen suhteen, mitä lukuja tarkalleen pitäisi ilmoittaa, ja tässä mielessä tarvitaan vähintäänkin hyvin täsmällistä ohjeistusta, jotta ilmoittaminen olisi yhdenmukaista. FA viittaa myös tässä mielessä mm. edunvalvontajärjestöille 22.10. pidettyyn asiakastilaisuuteen, jossa verohallinnon edustajat viittaisivat tällaista verottomien myyntien ilmoittamista aiemmin kokeillun, ja ongelmia havaitun.

3 Verolliset kotimaan ostot, joiden osalta ei ole vähennysoikeutta

Tämän kohdan osalta olemme saaneet seuraavia kommentteja:

- Tietokenttä ei ehdotetussa muodossaan anna Verohallinnolle lisäinformaatiota arvonlisäveroraportoinnin oikeellisuuden varmentamiseksi. Finanssialan toimijoilla tässä kohdassa tulisi raportoitavaksi suoraan verottomaan toimintaan kohdistuvia hankintoja, yleiskuluja sekä vähennysrajoitusten alaisia eri arvonlisäverokannan alaisia hankintoja. Tällaisten hankintojen määrä on todella suuri eikä se ole mitenkään verrannollinen minkään muun arvonlisäveroilmoituksella raportoitavan tiedon kanssa. Tietojen raportointi kuukausittain edellyttää järjestelmämuutoksia sekä lisäresursseja laskujen kirjaamiseen, kun kaikille ostoille pitää olla oma arvonlisäverokoodi ja koodien käyttö pitää varmistaa kunkin laskun kohdalla erikseen. Suoraan verottomaan toimintaan kohdistuvien verottomien ja verollisten ostojen erottamiselle ei ole rahoituslalla tarvetta uuden ilmoituksen vaatimassa laajuudessa. Alan toimijoilla on useita liiketoimintayksiköitä, joiden toiminta on kokonaan arvonlisäverotonta ja joiden kuluista ei siten tehdä lainkaan vähennyksiä. Nyt näiden osalta pitäisi jatkossa raportoida sekä myynnit että ostot. On täysin epäsuhdassa, ettei vastaava raportointivelvollisuus koskisi lainkaan toimijoita, jotka harjoittavat yksinomaan vastaavaa arvonlisäverotonta toimintaa eivätkä ole rekisteröityneet arvonlisäverovelvollisiksi.
- Esimerkiksi vakuutusyhtiöiden vakuutustoimintaa koskevissa ostoissa ei ole vähennysoikeutta, jolloin ko. ostot tulisi ilmoittaa tässä kohdassa. Eräs vakuutusyhtiö tuo esiin, että ostoihin liittyvät laskut maksetaan kuitenkin vakuutusyhtiön korvausjärjestelmistä, jolloin kulut kirjautuvat korvausmenoon. Tämä tarkoittaa, että nykyisellä järjestelmällä tiedon tuottaminen verohallinnolle ei onnistu. Vähennyskelvottomien ostojen kerääminen vaatisi täysin uuden toimintatavan ja näiden tietojen kerääminen vaatii mahdollisesti merkittäviä tiedon poiminnan järjestelyjä sekä IT investointeja.
- Asiaa tulisi tarkastella myös yleiskuluvähennysten osalta: Eräs toimija on tuonut esiin että ohjeistusta tulee tarkentaa siltä osin, ilmoitetaanko kohdassa toimijan koko verollinen kotimaan osto myös silloin, kun yritys saa tehdä ostosta ns. yleiskuluvähennyksen, vai vähennetäänkö kohdassa ilmoitettavan oston määrästä toimijan se osuus verollisesta ostosta, josta toimijalla on oikeus tehdä yleiskuluvähennys? Käytännössä yleiskuluvähennyksen määrä vähennetään verollisten ostojen arvonlisäveron määrästä, ei veronperusteesta. Mikäli kohtaan halutaan nimenomaisesti se veron perusteen määrä, josta toimijalla ei ole vähennysoikeutta yleiskuluvähennyksen jälkeen, kohta tulee vaatimaan järjestelmämuutoksen, että luku saadaan nousemaan raportille. Tältä osin on huomattava, että mikäli kohdassa ilmoitettaisiin vähennyskelvoton veron määrä,

saataisiin tämä tieto nykyiselläänkin (vrt. kohta ”vero kotimaan ostoista, jossa ilmoitetaan vähennettävän veron määrä). Verohallinnon tietotarpeiden osalta ei liene eroa sen suhteen, kerätäänkö tietoa vähennyskeltottomien ostojen veron perusteesta vai veron määrästä, ja tässä mielessä veron määrä voisi olla helpompaa toteuttaa.

4 Jatkovalmistelusta ja tarvittavista muutoksista toimijoiden järjestelmiin

Yleisesti todettakoon, että edellä omissa kohdissaan käsitellyjä tietoja ei tarvita arvonlisäveron laskentaan, jolloin tulisikin käydä aitoa tarkastelua sen suhteen, onko intressi saada tiedot todella niin suuri, että tiedot tarvitaan kustannuksista huolimatta. Ei ole myöskään toivottavaa, että päätöstä arvonlisäveroilmoituksen tietosisällöstä tehdään, ennen kuin on selvää, mitä uusissa kentissä tulisi tarkalleen raportoida.

Uudistusta ei tule toteuttaa hätiköiden ja ehdottoman toivottavaa on, että alv-ilmoituksen tietosisältöä ei jouduta tämän mahdollisen uudistuksen jälkeen avaamaan piakkoin uudelleen. Omia kysymyksiään liittyy mahdolliseen transaktiokohtaiseen ilmoittamiseen siirtymisestä. Transaktiokohtainen ilmoittaminen vaatii myös suuria järjestelmä- ja prosessimuutoksia, ja on järkevää suunnitella molemmat muutokset samalla kertaa. FA näkee, että verohallinnon tulisi ottaa aikalisä asiassa, ja koordinoida tätä asiaa muun muassa yhdessä transaktiokohtaisen raportoinnin kanssa.

FA on saanut jonkin verran kommentteja muutosten määrästä, joita tarvittaisiin esitetyn ilmoittamisen toteuttamiseksi:

- Esimerkkinä muutosten määrästä, eräältä toimijalta saamamme tiedon mukaan, uusi ilmoitus tulee vaatimaan lukuisten uusien ALV -koodien perustamista SAP:iin sekä poimintamäärityksien muutoksia sekä lisäyksiä järjestelmään, jossa muodostetaan yhtiöiden sekä koko ryhmän alv-ilmoitukset.
- Toinen yhtiö on tuonut puolestaan esiin, että pelkästään kyseisessä yhtiössä on yli 10 järjestelmää, jotka pitävät sisällään vähennyskeltottomia laskuja, ja muutokset tulisi toteuttaa jokaiseen näistä, jotta vähennyskeltottomista ostoista saataisiin verohallinnolle. Koska vähennyskeltottomien ostojen kerääminen vaatisi vakuutusyhtiöiltä täysin uutta toimintatapaa, on uudistuksesta koituvien kustannusten euromäärää vaikea arvioida. IT-työn kannalta puhutaan kuitenkin tuhansista työtunneista.

Näiden saatujen kommenttien valossa FA pitää selvänä, että uuden alv-ilmoituksen käytännön toteutukselle on varattava riittävän pitkä siirtymäaika ja verohallinnon tulee tiedottaa yrityksiä hyvissä ajoin, jotta muutokseen pystytään varautumaan. Ylipäätään tulee tarkkaan harkita, mitkä tiedot aidosti tarvitaan arvonlisäverotusta varten, ja pitäytyä näiden tietojen ilmoittamisessa. Uudistukset vaativat joka tapauksessa huomattavasti IT-työtä ja prosessimuutoksia yritysten sisällä. Tällä hetkellä etenkin IT-työn osalta resursseja kiinnitetään myös esimerkiksi tulorekisterin vaatimiin järjestelmämuutoksiin, mikä tulee ehdottomasti huomioida asiassa.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi